

Tiszteleti tagok

BATÁR ATTILA

építész (Budapest, 1925 augusztus 3.)

A budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán diplomázott. Ezt megelőzően a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetem bölcsészkarán szociológiát tanult, majd történelem szakos tanári diplomát szerzett. Építészeti pályafutását még Magyarországon kezdte, majd Párizsban folytatta, de terveinek többsége az Egyesült Államokban valósult meg (Kalifornia és New York). 1968 áprilisában hagyta el az országot, Jugoszlávián keresztül Párizsba ment, onnan az Amerikai Egyesült Államokba. Építészként dolgozott Los Angelesben, San Franciscóban és New Yorkban. Munkássága az építészet széles körét öleli fel, a lakó- és irodaházaktól a várostervezésig, a családi házaktól a magas épületekig. Nyugdíjba menetele után Párizsban költözött, ahol építészettel, urbanisztikával és fotóművészettel kapcsolatos teoretikus írásai jelentek meg, amelyekben két területen szerzett tudását kamatoztatta. Publikációit magyar, angol, francia és német nyelven adta ki (könyvek, folyóiratok). Munkatársa a Párizsban, Nápolyban és Finnországban szerkesztett *Le Carré bleu* című nemzetközi építészeti folyóiratnak. 2015-ben Molnár Farkas-díjjal tüntették ki.

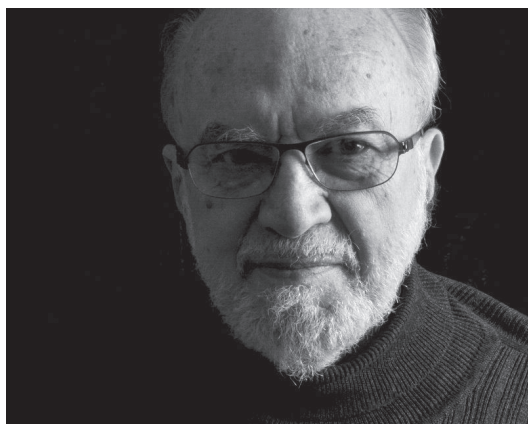
2016-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

<http://epiteszforum.hu/batar-attila-lathatatlan-epiteszet>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Bat%C3%A1r_Attila

<http://www.holmi.org/2006/04/batar-attilalathatatlan-epiteszet-cimu-konyvenekbemutatoja>

Batár Attila : *Láthatatlan építészet*, Bp., 2005.

Fotó: Sarkantyú Illés

E Ö T V Ö S P É T E R

zeneszerző, karmester, zenepedagógus (Székelyudvarhely / Odorheiu Secuiesc, Románia, 1944. január 2.)

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola zeneszerzés szakán tanult 1965-ig, majd Kölnben, a Musikhochschule karmester szakán végzett 1968-ban. Karmesterként dolgozott a berlini, müncheni, bécsi, párizsi filharmonikus zenekarral, rádiózenekarokkal, együttesekkel. Európa legkiválóbb zenekarai és operaházai rendelnek tőle új műveket. Zeneszerzőként nemzetközi portrékoncerteket adott, és fesztiválokon vett rész, portréfilmek, tanulmánykötetek készültek róla. Professzorként dolgozott 1991-től 2008-ig a karlsruhei és a kölni Zeneművészeti Főiskolán, 1991-ben hozta létre a budapesti Nemzetközi Eötvös Intézet Alapítványát, 2004-ben az Eötvös Péter Kortárszenei Alapítványt, mindkettő ösztöndíjjal, továbbképző kurzusokkal támogatta fiatal zeneszerzők és karmesterek pályakezdését. A 20. század zenéjének egyik legismertebb tolmácsolója.

A berlini Akademie der Künste, a drezdai Sächsische Akademie der Künste, a stockholmi Svéd Királyi Zeneakadémia tagja.

2002-től a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

Fotó: Marco Borggreve

F. m.: Operák 1998 és 2017 között: *Három nővér*, *A balkon*, *Angyalok Amerikában*, *Lady Sarashina*, *Szerelemről és más démonokról*, *Paradise Reloaded*, *Golden Dragon*, *Senza sangue*. Versenyművek: *Psychokosmos*, *Jet Stream*, *CAP-KO*, *Replica*, *Seven*, *Cello Concerto Grosso*, *DoReMi*, *Multiversum*. Zenekari művek: *Atlantis*, *IMA*, *zeroPoints*, *Alle vittime senza nome*, Írt számos kórus-, kamara- és szólóművet is.

Díjak – 1997: Bartók Béla–Pásztory Ditta-díj; 2002: Kossuth-díj; 2003: l'Ordre des arts et des lettres, parancsnoki fokozat (F); 2004: A legnagyobb élő zeneszerző díja, Cannes; Pro Europa Composition; 2007: Frankfurter Musikpreis; 2008: a Magyar Kultúra Követe; 2011: Arany Oroszlán díj, velencei zenei biennálé. 2015: Szent István-rend.

<http://www.eotvospeter.com/index.php>

<http://info.bmc.hu/index.php?node=artists&table=SZERZO&id=1>

GILEVSZKI, PASZKAL

költő, író, műfordító, kritikus, festőművész

(Szetoma, Égei Macedónia, Görögország, 1939. július 1.)

Magyarországon élt 1948-tól 1956-ig mint görögországi menekült. A gimnázium első éveit Székesfehérváron végezte; 1965-ben a belgrádi Képzőművészeti Akadémián szerzett diplomát, 1977-ben a Szkopjei Egyetemen tanult művészettörténet

Fotó: Gordon Eszter

és régészet szakon. Magyarból, görögből és franciából fordít. 1994–1998 között a Sztrugai Nemzetközi Költői estek igazgatója, 1999-től 2003-ig a Macedón Nemzeti Könyvtár igazgatója. 1991-től 1999-ig a macedón írók és műfordítók szövetségének elnöke. Többek között Ady Endre, József Attila, Illyés Gyula, Juhász Ferenc, Kertész Imre, Konrád György, Márai Sándor, Móricz Zsigmond, Nagy László, Petőfi Sándor, Szabó Magda, Weöres Sándor, Zilahy Lajos, Victor Hugo, Charles Baudelaire, Paul Verlaine, Jacques Prévert, Yves Bonnefoy, Konsztantinosz Kavafisz, Jorgosz Szeferisz, Odisszeasz Elitisz és Jannisz Ritszosz verseit fordította macedónra. Művei ismertek szlovák, angol, francia, német, olasz, orosz és szerb fordításban is.

1996-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

F. m.: Több mint harminc önálló könyve és 120 műfordításkötete (magyar, francia, görög szerb, orosz irodalomból) jelent meg. Többek között: *Bregum-bregum* (Hegyen-völgyön), 1973; *Tolkuvanje na umetnoszta* (A művészet értelmezése), 1977; *Begstvo* (Menekülés), 1981; *Zname vo pazuvite* (Kebelbe rejtett zászló), 1985; *Zoja*, 1985, majd 14 új kiadás és nyolc kiadás fordításban (szlovénül, albánul, görögül, angolul, törökül és szerbül); *A dal élete* (vál. versek, magyarul), 1985; *Bezdomnici* (Hontalanok), 1989; *Nebsna i zemna ljubov* (Földi és égi szerelem), 1989; *Angeli na pragonstvoto* (Az elűzetés angyalai – Magyarországon játszódog regény), 1992; *Szkomraz* (Félelem), 1997; *Válogatott művek 1–6*, 1999, 2002; *Nezsniot buntovnik* (A zsenge lázadó), 2012; Hat magyar költészeti és elbeszélés-antológia (szerk.).

Díjak – 1975: Zlatno pero (Aranytoll, József Attila verseinek fordításáért), 1978: Grigor Prlicsev-díj (Ady verseinek fordításáért), 1979: Szenteleki-díj, 1984: a Szocialista Kultúráért érdemérem, Magyarország; 1985: Lazar Ličenoski-díj (festészetért); 1987: Október 11. Életműdíj [a Macedón Köztársaság legmagasabb állami díja], 1995: Kiril Pejcsinovics-díj (műfordításaiért), 1997: L'Ordre des arts et des lettres, lovagi fokozat (F); 2000: Pro Cultura Hungarica, 2001: Rigasz Fereosz-díj [a görög írók és műfordítók szövetségének díja], 2009: Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkereszt; 2011: Október 23. díj (életművéért), 2012: Macedón Örökség Díj.

Paszkal Gilevszki jubász Ferenczel

GRENDEL LAJOS

író (Léva / Levice, Szlovákia, 1948. április 6.)

Léván érettségizett, majd 1966 és 1967 között a pozsonyi Komenský Egyetem Természettudományi Karának matematika–fizika szakán tanul. 1968 és 1973 között ugyanott, a BTK-n magyar–angol szakos diplomát szerez. 1973-tól 1987-ig a Madách Kiadó szerkesztője, 1988-tól 1990-ig főszerkesztő-helyettese. 1990-ben az *Irodalmi Szemle* főszerkesztője, 1992 és 1994 között a *Kalligram* folyóirat főszerkesztője, 1994-ben a Kalligram Kiadó vezetője. Jelenleg a Komenský Egyetem magyar nyelv és irodalom tanszékén tanít. A Szlovákiai Magyar Írók Társaságának tagja.

1998 óta a *Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia* tiszteleti tagja.

2012-től a *Magyar Művészeti Akadémia* tagja.

Fotó: Petőfi Irodalmi Múzeum

F. m.: *Regények – Éleslövészet*, 1981; *Galeri*, 1982; *Áttételek*, 1985; *Szakítások*, 1989; *Thézeusz és a fekete özvegy*, 1991; *Einstein harangjai*, 1992; *És eljön az Ő országa*, 1996, 2000; *Tömegsír*, 1999; *Nálunk, New Hontban*, 2001; *Mátyás király New Hontban*, 2005; *Négy hét az élet*, 2011; *Távol a szerelem*, 2012; *Az utolsó reggelen*, 2013. Elbeszélések – *Hűtlenek*, 1979; *Bőröndök tartalma*, 1987; *Az onirizmus tréfái*, 1993; *Szép históriák*, 2001; *A szabadság szomorúsága*, 2003. Tanumányait az *Elszigeteltség vagy egyetemesség* (1991), publicisztikai írásait *Roszkedvem naplója* (1996), esszéit *Hazám, Abszurdisztán* (1998) című kötetében gyűjtötte össze. 2010-ben jelent meg *A modern magyar irodalom története* című munkája.

Díjak – 1986: a Szlovák Írók Szövetségének díja; 1987: Arany János Alapítvány, az Év Könyve; 1988: Déry Tibor-jutalom; 1989: Érdemes Művész; 1990: József Attila-díj, Madách Imre-díj, a Szlovákiai Írószervezetek Társulásának díja; 1999: Kossuth-díj; 2006: Talamon Alfonz-díj; 2007: Márai Sándor-díj; Acerbi-díj (I); 2011: Hazám díj; Alföld-díj.

<http://www.szmit.sk/modules.php?name=SzMIT&file=index&szmit=details&cid=39>

HALDIMANN EVA

irodalomkritikus (született Román Éva, Budapest, 1927. március 8.)

A Baár-Madas leánygimnáziumban érettségizett 1945-ben, 1947-től Svájcban él. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen, majd a genfi egyetemen tanult. 1951-ben a zürichi egyetemen doktorált francia, angol összehasonlító irodalomtörténetből. 1962 és 1994 között a *Neue Zürcher Zeitung* (NZZ) irodalomkritikusa. Cikkeit közölte az *Europäische Rundschau* és több más lap is. Az NZZ-ban megjelent mintegy 1200 cikkből több mint 400 a magyar irodalom értékeire hívta fel a figyelmet. 1997-ben a Corvina kiadó gondozásában jelent meg válogatás német nyelvű recenzióiból *Momentaufnahmen aus dreissig Jahren ungarischer Literatur* címen. 1992-től a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

F. m.: Fordította többek között Szabó Magda *Katalin utca* című regényét, Mészöly Miklós *Bunker* és *Az ablakmosó* című drámáját, a *Sutting ezredes tündöklése* című elbeszélését. Az ő írásaiból ismerték meg a svájci olvasók Németh László *Égető Eszter* című regényét, Déry Tibor, Határ Győző, Jókai Anna, Kertész Imre, Mátyás Iván, Márai Sándor, Nádas Péter, Ottlik Géza, Szabó Magda számos könyvét. Kertész Imre *Haldimann-levelek* című kötetében gyűjtötte össze hozzá írott leveleit, Szabó Magda pedig *Drága Kumacs* címen. Mindkettő 2010-ben jelent meg.

Díjak – 1991: a Magyar Köztársaság Zászlórendje; 1996: Pro Cultura Hungarica emléklakett.

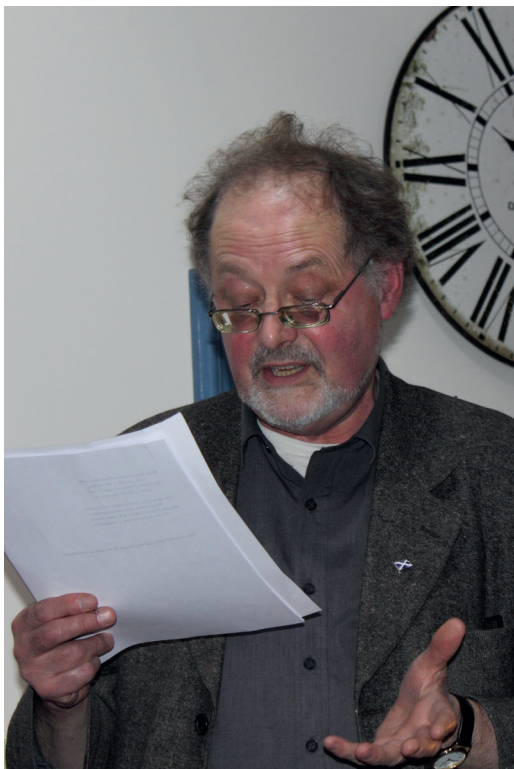

Fotó: Frederic Haldimann

HUBBARD, TOM

költő, regényíró (Kirkcaldy, 1950. november 6.)

A skóciai Fife megyében, Kirkcaldyban született. Az Aberdeen Egyetemen tanult, itt doktorált (PhD), majd a Strathclyde Egyetemen szerzett könyvtártudományi diplomát. 1984 és 1992 között az edinburgh-i Skót Költészeti Könyvtár főkönyvtárosaként dolgozott. 2000 és 2004 között szerkesztője volt az Edinburgh-i Egyetem és Skót Nemzeti Könyvtár kutatási programjának, az idegen nyelvekre fordított skót irodalmi művek bibliográfiájának (BOSLIT), 2006 és 2010 között pedig a maynooth-i Ír Nemzeti Egyetemen az ír irodalomkritika online bibliográfiájának (BILC). Több mint másfél évtizeden át „vándor skót”-ként tanított a grenoble-i, connecticuti, észak-karolinai egyetemeken. 2006-ban skót irodalmat és kultúrát oktatott a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Anglisztika Tanszékén. 2004 és 2007 között a Glasgow-i Egyetem Skót Irodalmi Tanszékének címzetes tudományos munkatársa, 2005 és 2008 között az Edinburgh-i Egyetem Irodalmak, Nyelvek, Kulturák Intézetének, 2006-tól az Okleveles Könyvtárosok és Informatikai Szakemberek Intézetének tudományos munkatársa. Tagja a *Scottish Affairs* című kortárs skót politikai és társadalmi negyedévi folyóirat szerkesztőbizottságának.

Fotó: <http://www.fifewrites.co.uk>

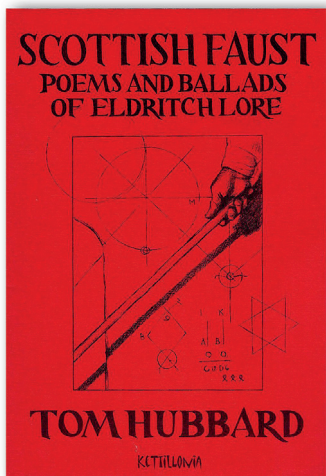
Hubbard több irodalomtudományi tanulmányt és könyvet publikált skót, francia és német szerzőkről, számos antológiát szerkesztett skót, francia és magyar költők műveiből. Nyolc önálló verseskötete, köztük a *Peacocks and Squirrels. Poems of Fife* (2007) a *Parapets and Labyrinth. Poems on European Themes* (2013) és két regénye jelent meg: a Baskircsev Mária életéről szóló *Marie B.* (2008) és a groteszk-rejtelmes fife-i történet, *The Lucky Charm of Major Bessop* (2014). Mióta a tanítástól visszavonult és visszatért szülőföldjére, Fife-ba, aktívan részt vesz a skót irodalmi

életben. Mint a nemzetköziség eszméjére nyitott skót, az észak-brit provincializmussal szemben világpolgárként és lokálpatriótaként határozza meg magát.

2015-től a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

<http://www.scottishpoetrylibrary.org.uk/poetry/poets/tom-hubbard>

https://en.wikipedia.org/wiki/Tom_Hubbard

KOVÁCS ANDRÁS FERENC

költő, esszéíró, műfordító, dramaturg

(Szatmárnémeti / Satu Mare, Románia, 1959. július 17.)

A kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem magyar-francia szakán végzett 1984-ben. Első verseskötete, a *Tengerész Henrik intelmei* még 1983-ban jelent meg. 1984 őszétől 1989 teléig Székelykeresztúron és környékén: Szentábrahámon és Siménfalván tanárkodott. 1990-től a marosvásárhelyi *Látó* című szépirodalmi folyóirat versrovatának szerkesztője, 2008 januárjától a lap főszerkesztője is. Jelenleg Marosvásárhelyen él. Negyvenhárom könyve jelent meg, főleg versek és gyermekversek. Műveit angol, bolgár, cseh, észt, francia, horvát, lengyel, német, olasz, orosz, román, svéd és szlovén nyelvre fordították le. Tagja a Romániai Írók Szövetségének, a Szépírók Társaságának, a Digitális Irodalmi Akadémiának.

2015-től a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

Fotó: Fekete Zsolt

F. m.: *Tűzföld hava*, 1988; *Költőzködés*, 1993; *Lelkem kockán pörgetem*, 1994; *Üdvözlét a vesztesnek*, 1994; *És Christophorus énekelt*, 1995; *Jack Cole daloskönyve*, 1996; *Saltus Hungaricus*, 1999; *Kompletórium*, 2000; *Aranyos vitézi órák*, 2002; *Fattyúdalok*, 2003; *Hazatérés Hellászból. Kavafisz-átiratok*, 2006; *Hajnali csillag peremén*, 2007; *Sötét tus, néma tinta*, 2009; *Alekszej Pavlovics Asztrov hagyatéka*, 2010; *Bohócöröklét*, 2011; *York nap sütése zengő tombolás*, 2014; *Egerek könyve*, 2015. *Lözsurnál dö Lüniver*, 2017.

Díjak (válogatás) – 1992: Déry Tibor-díj, 1994: Füst Milán-díj, Artisjus-díj; 1996: a Soros Alapítvány Ady Endre-díja, József Attila-díj; 2000: a Jelenkor Kiadó könyvdíja, 2002: a Szépírók Társaságának költészeti díja, 2003: Palládium díj, 2005: Üveggolyó díj, 2006: a Magyar Köztársaság Babérkoszorúja, 2008: a Gyerekkönyvek Nemzetközi Tanácsának (IBBY) díja, 2010: Kossuth-díj.

<https://pim.hu/hu/dia/dia-tagjai/kovacs-andras-ferenc>

http://www.szepiroktarsasaga.hu/Videovers/Kovacs_Andras_Ferenc

www.lato.ro

Kovács András Ferenc portré. Mispál Attila dokumentumfilmje, 2007.

LAKNER LÁSZLÓ

festő-, szobrász és grafikusművész (Budapest, 1936. április 15.)

A budapesti Képzőművészeti Gimnáziumban Viski Balás László növendéke, a Magyar Képzőművészeti Főiskolán (ma Egyetem) 1954 és 1960 között Pap Gyula és Bernáth Aurél tanítványa volt. 1958 óta állít ki rendszeresen, eleinte kül-

Fotó: Reinhold Bartunek

földön, majd Magyarországon is. A hatvanas évektől tanulmányúton járt Olaszországban, Bécsben, az NSZK-ban, Svájcban, Essenben. Részt vett az Iparterv két tárlatán (1968, 1969), első egyéni kiállítását 1969-ben rendezte meg Budapesten. 1974-ben DAAD ösztöndíjjal Berlinben tartózkodott, és letelepedett az NSZK-ban. Berlinben és Budapesten él. 1976-ban megkapta a brémai Paula Modersohn-Becker

Alapítvány díját, 1977-ben meghívták a kasseli Documentára, ahol három szekcióban állított ki. 1979-ben a sydney-i biennálén vett részt. 1981-ben New Yorkban dolgozott, és 1983-ban kiállított a Bertha Urdang Galériában. 1982 és 2002 között az esseni egyetem professzora. 1982-ben meghívták a *Tisztelet a szülőföldnek* című kiállításra, a külföldön élő magyar művészek II. tárlatára (Műcsarnok). Háromszor szerepelt a Velencei Biennálé központi pavilonjában (1972, 1976, 1990). Erősen hatottak rá Marcel Duchamp jegyzetei – ezek ihlették kilenc nagyméretű festményét 1978-ban. Nyelvemlékünk, a *Halotti beszéd* és Paul Celan *Todesfugeja* pedig *Halálfuga* sorozatát. Művei jelen vannak többek között az aacheni, budapesti, kölni Ludwig Múzeumban, a berlini Nationalgalerie-ben, az esseni Folkwang Museum-ban, a firenzei Uffiziban, a londoni Victoria and Albert Museum-ban, a wuppertali Von der Heydt Museum-ban, a tokiói Hara Múzeumban, a budapesti Szépművészeti Múzeumban, a Fővárosi Képtár – Kiscelli Múzeumban és számos magángyűjteményben.

2007-től a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

Díjak – 1977: a német művészetkritikusok díja, Berlin; 1998: Kossuth-díj.

Fontosabb hazai kiállításai: *Metamorphosis* (retrospektív), rend.: Néray Katalin, Ludwig Múzeum, Bp., 2004; *Narratívva*, Székesfehérvár, 2006; *Hold-Napló koncepek 1959–2006*, Hatvany Lajos Múzeum, Hatvan, 2006; „*Isa pur...*”, rend.: Csorba Csilla és Jovián György, PIM, Bp., 2007; *Híperreál*, Ludwig Museum, Bécs–Aachen–Budapest, 2010–11; *Varrólányok Hitler beszédét hallgatják* [elveszettnek hitt, 1960-ban készült festménye], Szépművészeti Múzeum, Bp., 2011; Több képe jelen volt: *Nudelman László gyűjteménye*, Kieselbach Galéria, Bp., 2011; Idegen anyag. „Szürrealizmus” a valóság vonzásában. *Válogatás az Antal–Lusztig gyűjteményéből*, MODEM, Debrecen, 2012.

F. m.: *Egy szoba múltja repül*, 1961–62; *Hommage à Louise Nevelson*, 1964; *Hírek*, 1964; *Buddhista szerzetesek kivégzése, Fogoly és felbő, Saigon*, 1968–69; *Menekülő*, 1966; *Csontok*, 1968; *Száj I*, 1969; *Kötél*, 1969; *Barikád – A forradalom emlékműve*, 1969; *Könyvreliefek*, 1970; az *Isa pur*- és a *Schwarze Milch*-képek 1980–1990 stb.

http://artportal.hu/lexikon/muveszek/lakner_laszlo

Lakner László: *Isa pur*, 1981/1982. Vegyes technika ágylepedőre, 230 x 310 cm. Magyar Nemzeti Galéria, Bp.,

MAGYAR PÉTER

építész (Békéscsaba, 1937. június 30.)

Espoo városközpont és városháza című diplomamunkáját 1967-ben védte meg jeles eredménnyel (opponens Virág Csaba) a Budapesti Műszaki Egyetemen. Építész mérnökként dolgozott a Kereskedelmi Tervező Vállalatnál (KERTI), az Ipartervnél és a Középülettervező Vállalatnál (KÖZTI). Számos terve épült meg itthon és külföldön, mintegy száz nemzetközi léptékű pályázaton indult, és jó néhányszor nyert is. 1975 óta külföldön él. Négy évet Afrikában, a nigériai Ahmadu Bello Egyetemen, majd egy évet Hollandiában és Németországban töltött feleségével. 1980-tól az Amerikai Egyesült Államokban él. Az afrikain kívül öt amerikai egyetemen tanított, és előadott minden földrészen (Ausztrália kivételével). Amerikai pályafutását az Ohio állambeli Cincinatti Egyetemen kezdte, a professzori kinevezést, majd a Burlington Distinguished Professor címet 1984-ben kapta meg az alabamai Auburn University. 1981-től 1989-ig itt tanított, eleinte docensként. 1988-ban, hatévi munka után járó szabadsága idején a dániai Royal Academy of Fine Art vendégprofesszora volt. A tervezési anomáliákról szóló doktori disszertációját 1992-ben védte meg a Budapesti Műszaki Egyetemen, amely 1993-ban díszdoktorrá (Doctor Honoris Causa) fogadta. Hét évig tanított a pennsylvaniai Állami Egyetem építészkarán, amelynek igazgatója is volt, tizenegy évig a floridai Atlantic Universityn mint alapító igazgató és professzor. 2007 júliusa óta a Kansas State University építészkarának igazgatója. A három egyetem közül az egyik ötödik lett Amerika mintegy kétszáz egyeteme közül az ő igazgatósága idején. Célja az volt, hogy az építészet mindhárom ágában: a tervezésben, oktatásban és kutatásban egyaránt aktívan alkothasson. Pályázati terveit és elméleti munkáit tizennyolc könyvben publikálta (közülük tizenkettő megrendelhető). A budapesti Műegyetem máig fontos szerepet játszik életében. Ott vette át 2017 májusában az 50 éves jubileumát jelző Aranydiplomát. Tanáraitól, kollégáitól kapott tudását, amint írja, nemzetközi kapcsolatok kiépítésével és erősítésével kívánja meghálálni. Rendszeresen látogatja magyarországi rokonait, barátait. Tartott előadásokat többek között a Magyar Építőművészek Szövetségében (MÉSZ), hajdani egyetemén és az N&n Galériában.

Fotó: Brianna Sprague

*2014-től a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.
A Royal Institute of British Architects, amelynek 1999 óta tagja,
2016. novemberében Fellow rangra emelte.*

Budapesten húszévnyi megszakítás után fejeződött be a lágymányosi Tüskecsarnok építése (Lázár Antallal közös tervei szerint), amely az 1996-ra tervezett világkiállítás fontos épületkomplexuma lett volna, ha nem hiúsul meg az Expo. Az eredeti megbízás szabadtéri színpadról, két kiállítási csarnokról és térszín alatti parkolóról szólt, a későbbiekben egyre inkább az egyetemi sportcélú hasznosítás került előtérbe. Magyar Péter vehette át először, 2011-ben, a Magyar Építészetért emlékérmét, amelyet a MÉSZ alapított a külföldön élő magyar építészek elismerésére.

<http://epiteszforum.hu/a-vagy-geometria-magyar-peter-az-nam-pn-galeriaban>
<http://epiteszforum.hu/magyar-peter-epiteszeti-oktatas-az-amerikai-egyesult-allamokban>
<http://epiteszforum.hu/rajzolt-gondolatok-magyar-peter-profeszor-cloadasa>
<http://www.architectforum.eu/magyar-peter-dr>
<http://epiteszforum.hu/tuskecsarnok-haromfelvonasos-epiteszeti-nepopera>

A lágymányosi Tüskecsarnok. Fotó: Hajdú József

MARKÓ BÉLA

költő, szerkesztő (Kézdivásárhely / Târgu Secuiesc, Románia, 1951. szeptember 8.)

A kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem bölcsészkarán tanult, 1974-ben szerzett magyar–francia szakos tanári diplomát. 1974–1976 között Marosszentannán francia nyelvet tanított. 1976-tól 1989-ig Marosvásárhelyen az *Igaz Szó* irodalmi folyóirat szerkesztője. 1989-től 2005-ig főszerkesztője a marosvásárhelyi *Látó* című irodalmi folyóiratnak. 1990 és 2016 között szenátor a román parlamentben, 1993-tól 2011-ig a Romániai Magyar Demokrata Szövetség elnöke. 2004–2007 és 2009–2012 között a román kormány miniszterelnök-helyettese. Tagja a Magyar Írószövetségnek, a Szépírók Társaságának, a Romániai Írók Szövetségének. Jelenleg a Romániai Írószövetség Marosvásárhelyi Fiókjának az elnöke. Számos verseskötény és több esszékötet szerzője, középiskolai magyar irodalom tankönyvet is írt. Szerkesztett versantológiákat. Fordított románból verset és drámát (Lucian Blagától, Radu Stancától). Verseskönyvei jelentek meg román, angol és francia fordításban is. Több gyermekverskötete van.

2016-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

Fotó: Márton L. László

Legutóbbi könyvei: *Boldog Sziszüphosz* (haikuk), Csíkszereda, 2012; *Festékfoltok az éjszakán* (szonettek), Pécs, 2012; *Csatolmány* (versek), Csíkszereda, 2013; *Egy mondat a szeretetről* (hatvan vers Szávai Géza válogatásában), 1974–2011, Bp., 2013; *Száz mázsa hó* (gyermekversek), Bp., 2014; *Fűszál a sziklán* (haikuk), Csíkszereda; *Előlnézet* (szonettek), Pécs, 2014; *Rekviem egy macskáért* (esszé, publicisztika, 2011–2014), Pozsony, 2015; *Passiójáték* (szonettkoszorú Részegh Botond festményeihez),

Csíkszereda, 2015; *Kerítés. Alkalmi és alkalmatlan versek*, Bp.; *Brunó, a kedves véreb* (versek gyermekeknek és felnőtteknek), Bp.; *Badminton* (versek, románra ford.: Kocsis Francisko), Bukarest; *Válogatott versek*, Csíkszereda, 2016.

Díjak – 1974: A Marosvásárhelyi Írói Társaság költészeti debütdíja, 1980: a Romániai Írószövetség díja, 1982: a Marosvásárhelyi Írói Társaság díja, 1990: Füst Milán-díj, 1991: Déry Tibor-díj, 1994: József Attila-díj, 1996: Bethlen Gábor-díj, 2004: Magyar Köztársasági Érdemrend nagykereszt, 2004: Románia Csillaga, lovagi fokozat; 2010: Irodalmi Jelen versdíj, 2011: Szabad Sajtó díj, Magyar Szabadságért díj; 2012: Hazám díj, Alföld-díj; 2013: Székelyföld-díj, Bárka díj; 2015: Mozgó Világ-nívódíj, 2016: Kortárs-díj.

<http://markobela.adatbank.transindex.ro/belso.php?a=oneletrajz&lk=7>
https://hu.wikipedia.org/wiki/Mark%C3%B3_B%C3%A9la

Mc CORMACK, W. J.

(Hugh Maxton) költő (Aughrim, 1947. szeptember 15.)

Ősei az Ír Köztársaságban W. J. Mc Cormack protestáns kisebbségiek voltak, akik azonban nem tartoztak az egykori anglo-ír földbirtokos osztályhoz. Apja egy kétszobás dublini bérleménybe született, anyja vidéki vakolómunkások lánya és unokája volt. Bill 1947-ben a Wicklow megyei Aughrim közelében született. A helyi állami iskolában kezdte tanulmányait, innen ösztöndíjjal a dublini Wesley College-ba került, majd 1967 és 1971 között a dublini Trinity College-ban angolt, történelmet és filozófiát hallgatott. 1971-ben az észak-írországi Derryben a Magee University College-ban kezdte oktatói pályafutását. Az itt töltött két év alatt eszkalálódott a 'Troubles' néven ismert polgárháború. Első verseskötete *Stones* címmel 1970-ben jelent meg. Hosszú éveken át kettős pályán haladt: mint egyetemi oktató, időnként könyvtáros, illetve mint költő, próza- és drámaíró. Tanított a leeds-i, georgetown-i, lemsoni, antwerpeni és bécsi egyetemen. Az 1980-as évek elején a British Council ösztöndíjával az Eötvös Loránd Tudományegyetem Angol Tanszékén (akkori nevén) működött, és a Magyar PEN Club fordítói programjának keretében Nemes Nagy Ágnes verseit fordította. A fordítások a *The New Hungarian Quarterly*-ben és más folyóiratokban jelentek meg. Ekkori élményei inspirálták *At the Protestant Museum* (1986) című kötetének címadó versét.

Irodalomtörténészként az ír irodalom Jonathan Swifttől a 20. század közepéig tartó korszakával foglalkozik. *Sheridan Le Fanu and Victorian Ireland* (1980) című monográfiája egy korábban elhanyagolt területet vizsgált. Két életrajza – *Fool of the Family; the Life of J. M. Synge* (2000) és *Blood Kindred; W. B. Yeats, the Life, the Death, the Politics* (2005) – radikálisan megkérdőjelezte az anglo-ír hagyomány történelmi és politikai értelmezését. *Ascendancy and Tradition* (1985) című összefoglaló műve a hagyomány kérdését vizsgálja ugyanebben a kontextusban. Mc Cormacknek mindig fenntartásai voltak az ír nacionalizmussal mint kulturális és politikai erővel szemben. Legutóbbi műveiben – *Roger Casement in Death* (2002), *Dublin 1916; the French Connection* (2012); *Enigmas of Sacrifice* (2016) – az 1916-os húsvéti felkelés kritikáját fogalmazta meg.

Főbb verseskötetei: *The Noise of the Fields* (1976); *Jubilee for Renegades* (1982); *At the Protestant Museum* (1986); *Between, Selected Poems of Agnes Nemes Nagy* (1988); *Poems 2000–2005* (2005); *Same Bridge Perhaps* (2013). *If You Give Your Word Keep it* munkacímű összegyűjtött költeményei kiadás előtt állnak. Két regénye és egy önéletrajza jelent meg. Ő szerkesztette és annotálta a 20. századi Austin Clarke ír költő válogatott verseit *Selected Poems* (1992).

McCormack tagja az Ír Művészeti Akadémiának (Aosda).

2015-től a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

Fotó: Valuska Gábor

http://www.ricorso.net/rx/az-data/authors/Mc/McCormack_WJ/life.htm

<http://www.irishwriters-online.com/maxton-hugh-mccormack-w-j/>

https://en.wikipedia.org/wiki/Hugh_Maxton

<http://www.wjmccormack.com/>

MENZEL, JIŘÍ

film- és színházrendező (Prága, 1938. február 23.)

A csehszlovák új hullám meghatározó alakja már első játékfilmjéért Oscar-díjat kapott. Filmrendezői diplomáját a prágai Művészeti Főiskola filmművészeti szakán (FAMI) kapta meg 1962-ben. 1956 és 1957 között a prágai televízióban dolgozik. 1963-tól 1963-ig a Csehszlovák Híradó munkatársa, Véra Chytilová asszisztense. 1965-től rendező a Barrandov Studióban, ekkor készíti első rövidfilmjeit, köztük a *Baltazár tanár úr halálát*, amely egyik része az öt Hrabal-novellát feldolgozó *Gyöngyök a mélyben* című szkecsfilmnek. Vendégrendező volt 1971-ben Svédországban, 1977–1978 között az NSZK-ban és Svájcban. Rendezett Budapesten a Katona József Színházban (Gozsi: *A szarvaskirály*, 1984), az Új Színházban (Michael Frayn világsikerű bohózatát, a *Noises Off*ot *Még egyszer hátulról* címen, 2004), a József Attila Színházban (Alan Ayckbourn: *Hogy szeret a másik*, 2005) és az Operaházban (*Cosi fan tutte*, 2014). Színészként is jól ismert. Játszott többek között a Hrabal műve alapján készült, számos díjjal jutalmazott *Szigorúan ellenőrzött vonatok*,

Fotó: J. M. gyűjteményéből

a *Szeszélyes nyár* című filmben és más cseh, lengyel, francia, osztrák és magyar rendezők: Böszörményi Géza, Maár Gyula, Simó Sándor, Szabó István filmjeiben. 1977-ben Aranyérmet kapott Amerikában (Virgin Island) Chytilová *Játék az almáért* című filmjében nyújtott alakításáért. Az övé volt az egyik főszerep Costa Gavras *Kis apokalipszis* című filmjében (1993). 1990 és 1992 között vezeti a prágai filmfőiskolát. Előadásokat tart amerikai diákoknak, akik Prágában tanulják

a filmes szakmát. Tanít a londoni filmfőiskolán. Színházrendezőként 1965-től 1995-ig több darabot vitt színre és játszott is a prágai Činoherní klubban, 2000-től 2003-ig a Vinohrady Színház művészeti igazgatója. Rendezett továbbá bolgár, francia, finn, horvát, magyar, norvég, olasz, svájci, svéd színházakban. Memoárját *Rozmarná léta (Szeszélyes évek)* címmel jelentette meg a prágai Slovart könyvkiadó. Tagja az Oscar-díjat odaítélő kaliforniai Filmművészeti és Filmtudományi Akadémiának (Academy of Motion Picture Arts and Sciences, AMPAS), alapító tagja az Európai Filmakadémiának (European Film Academy), a Cseh Film- és Televíziós Akadémiának (CFTA).

2013-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

Legfontosabb filmek és díjaik (válogatás): *Szigorúan ellenőrzött vonatok*, 1966 (Nagydíj, Mannheim, 1966; Oscar-díj, Los Angeles, 1968; A világ 100 legjobb filmje közül a harmadik, 1968; a *Time Magazin* besorolta A világ mindenkori száz legjobb filmje közé, 2005; *Pacsirták cérnaszálon*, 1969 (ez a 69-ben betiltott film megnyerte az 1990-es berlini fesztivál nagydíját, az Arany Medvét); *Sörgyári capriccio*, 1980; *Az én kis falum*, 1985 (Oscar-díjra jelölték 1986-ban); *Koldusopera*, 1991 (Václav Havel darabjából); *Ivan Csonkin különleges élete és kalandjai*, 1994 (az 1994-es Velencei Biennálén az olasz szenátus elnökének aranyplakettje); *Ófelsége pincére voltam*, 2006 (rengeteg díja közül néhány: A legjobb cseh film, 2006; FIPRESCI-díj, Berlinale; A legjobb cseh rendező, A legjobb cseh operatőr, A legjobb cseh filmplakát, 2007; és számos nemzetközi filmfesztivál díja). Eddigi utolsó filmje: *Don Juan*, 2013.

Díjak, elismerések (válogatás) – 1968: L'Ordre des arts et des lettres, tiszti fokozat (F); 1990 Akira Kurosawa-díj, San Francisco (USA); 1996: Havel elnök kitünteti a Fehér Oroszlán renddel; nemzetközi Flaiano-díj, Pescara (I); 2000: Európa Aranyplakett (I) ; 2003, 2004: életműdíjak a Karlovy Vary-i, palići, calcuttai, isztambuli fesztiválon; Magyar Köztársasági Érdemrend, középkereszt a csillaggal; L'Ordre des arts et des lettres, parancsnoki fokozat (F); 2008: Párhuzamos kultúráért díj (Mediawave); 2013: Liberpress díj, Girona (S) annak elismerésül, hogy filmművészete politikai nyomásoktól és totalitárius rendszerektől független tudott maradni; 2014: Doctor Honoris Causa, Krastyo Sarafov Film- és Színművészeti Akadémia, Szófia; 2016: életműdíj a keralai nemzetközi filmfesztiválon (IND).

<http://www.imdb.com/name/nm0579954/>

<http://port.hu/adatlap/szemely/jiri-menzel/person-807>

<http://www.filmkatalogus.hu/Jiri-Menzel--filmek-sz6133>

https://en.wikipedia.org/wiki/Jiří_Menzel

MOLNÁR VERA

festőművész, a komputerművészet egyik megteremtője (Budapest, 1924. január 5.)

A Magyar Képzőművészeti Főiskolán (ma Egyetem) tanult Szőnyi Istvánnál, 1947-ben szerzett diplomát. Első absztrakt képeit 1946-ban készítette, ha gyermekkori

Fotó: Y. Paumelle

rajzait nem számítjuk. 1947-ben ösztöndíjasként Rómában töltött hat hónapot, majd leendő férjével, Molnár Ferenc pszichológussal Párizsban telepedett le, azóta ott él. Hamar kapcsolatba került a francia művészeti élet jelentős alakjaival, köztük Michel Seuphorral és Sonia Delaunay-val. 1960-ban alapító tagja a vizuális művészeteket kutató csoportnak (Groupe de recherche d'art visuel), 1967-ben a párizsi Institut d'esthétique et

des sciences-ban működő Art et informatique nevű csoport alapító tagja. 1979-ben a Pompidou Központban létrehozott, fejlett technikákat kutató műhelyben dolgozik. 1980 és 1990 között megalapítja a Sorbonne-on (Université de Paris I.) a vizuális művészetek informatikai és kísérleti kutatóközpontját. 1974 és 1976 között dolgozza ki a „Molnart programot”, amelyet a komputerművészet legkorábbi példájának tartanak. Első egyéni kiállítását 1976-ban rendezték meg Londonban. Ettől kezdve sorra nyílnak meg egyéni tárlatai szerte Európában, és rengeteg csoportos kiállításon is részt vesz. Tudomány és művészet határterületeit kutató munkássága világszerte elismert. Tagja a Budapesten létrehozott Nyílt Struktúrák Művészeti Egyesületnek (OSAS).

2009-től a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

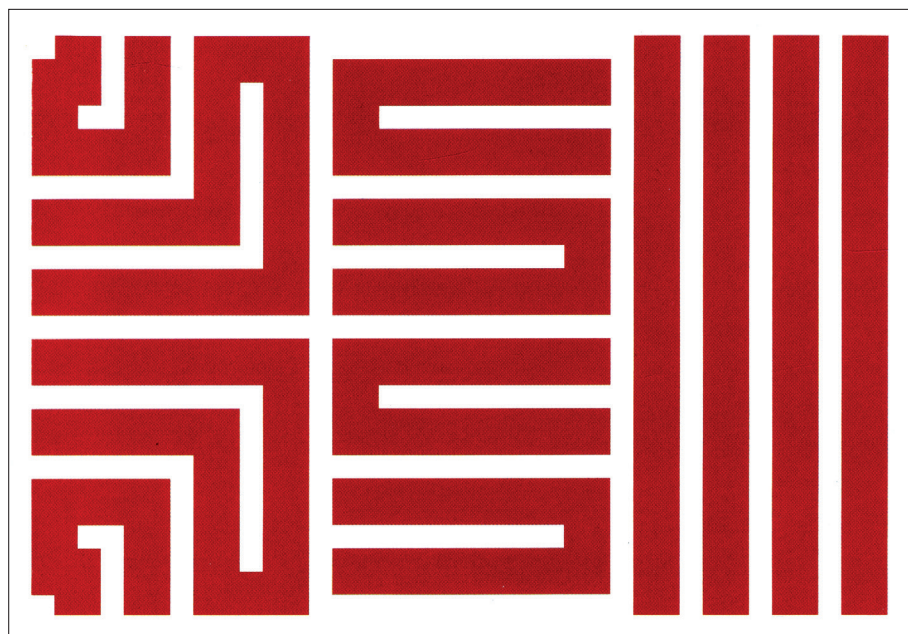
Néhány itthoni kiállítása az utóbbi években: A Nyílt Struktúrák Művészeti Egyesület tárlata a budapesti Vasarely Múzeumban Gáyor Tiborral, Harasztý Istvánnal, Hetey Katalinnal, Konok Tamással és Maurer Dórával, 2006; *Artinact*, Paksi Képtár, 2007; *Hommage à Dürer*, variációk François Morellet *Jelzések* című kiállításával együtt, Paksi Képtár, 2008; *Vera Molnár / Cézanne*, Szépművészeti Múzeum, Bp., 2010; *Geomix 2.0*, B55 Kortárs Galéria, 2011; *Egy százalék rendetlenség*, első magyarországi életmű-kiállítása, Kepes György Művészeti Központ,

Eger, 2012; *Négyzet a négyzeten*, Hans Jörg Glattfelderrel és Judith Nem'sszel [Nemes], B55 Kortárs Galéria, 2012.

Díjak – 2005: d. velop digital art award (DDAA), Berlin [ő volt az első, aki megkapta]; 2011: Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikereszt; 2012: Légion d'honneur (Francia Becsületrend), lovagi fokozat.

<http://www.veramolnar.com/>

http://artportal.hu/lexikon/muveszek/molnar_vera

Molnár Vera: Identiques mais différents (Azonosak, de különbözők. Diptychon, részlet), 2010. Akril, vászon, 2 x 50 x 100 cm. Centre Georges Pompidou, Musée national d'art moderne, Párizs

MORAVÁNSZKY ÁKOS

építész (Székesfehérvár, 1950. november 26.,)

A világ legrangosabb építészképző intézményeinek vendégprofesszora, professzora lett, de hazájával mindig szoros kapcsolatban maradt. Építészmérnöki diplomáját a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán szerezte 1974-ben, majd a Középülettervező Vállalatnál kezdett dolgozni. 1977 és 1981 között a Bécsi Műszaki Egyetem Művészettörténeti és Műemlékvédelmi Intézetében folytatta doktori tanulmányait Herder-ösztöndijasként, majd osztrák állami ösztöndíjjal, 1980-ban kapta meg doktori oklevelét. 1983 and 1989 között a *Magyar Építőművészet* című folyóirat főszerkesztője. Közben, 1986-tól 1988-ig, a müncheni Zentralinstitut für Kunstgeschichte Alexander von Humboldt-ösztöndíjas vendégkutatója. 1989-ban meghívták a kaliforniai Getty Center for History of Art and the Humanities-be, Santa Monicába, ahol 1991-ig vendégkutatóként dolgozott. 1991 és 1996 között a Massachusetts Institute of Technology (MIT) vendégprofesszora volt Cambridge-ben (Massachusetts), itt építészettörténetet tanított.

1996-ban meghívta a zürichi Eidgenössische Technische Hochschule (ETH), ennek építészettörténeti és építészetelméleti intézetében (Institut gta) tanít mint az építészetelmélet professzora, 2016 óta professor emeritus. A 2003–2004-es tanévben ezzel párhuzamosan a Magyar Iparművészeti Egyetem (2005-től MOME) vendégprofesszora volt Szent-Györgyi-ösztöndijasként. Fő kutatási területe a 19–20. századi kelet-közép-európai építészet története és elmélete. Oktatási tevékenysége mellett számos nemzetközi folyóirat szerkesztőbizottságának tagja, kutatási intézetek tanácsadója és szakértője. A Budapesti Műszaki Egyetem díszdoktora, a Magyar Mérnökök és Építészek Sváci Egyesületének vezetőségi tagja. Több-kevesebb rendszerességgel tartott nyilvános előadásokat Budapesten is, köztük a Minden-tudás Egyeteme sorozatban, 2011-ben „...nyiss nekem tért”? – *Tér és térbeliség az épített és a társadalmi világban* címmel. Számos Európában és az Amerikai Egyesült Államokban megjelent könyv és sok száz tanulmány szerzője. Több nemzetközi szakmai konferencia szervezője. A Kelet-

Fotó: MOME

és Nyugat-Európa 2. világháború utáni építészetét összefüggésben vizsgáló konferenciák anyagát a baseli Birkhäuser könyvkiadó *East West Central* címmel 2016-ban jelentette meg.

2013-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

Magyarul is hozzáférhető könyvei: *Versengő látomások*, Bp., 1998; M. Gyöngy Katalinnal kiadott építészetelméleti kritikai antológia-sorozata: *Monumentalitás*, Bp., 2006; *A tér*, Bp. 2007; *A stílus*, Bp. 2009; *Technika és természet*, Bp. 2013.

<https://www.gta.arch.ethz.ch/staff/akos-moravanszky/curriculum-vitae-en>

<http://epiteszforum.hu/moravanszky-akos>

<https://www.youtube.com/watch?v=M6IAsR77YTY>

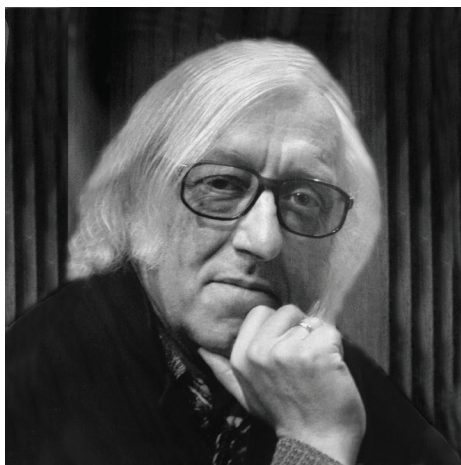

Madármegfigyelő állomás, Kis-Balaton Nemzeti Park, 2003. Építette Moravánszky Ákos és Andrea Deplazes építészprofeszor egy svájci diákcsoporttal. Fotó: Moravánszky Ákos

SZATHMÁRY ZSIGMOND

zeneszerző, orgonaművész (Hódmezővásárhely, 1939. április 28.)

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán tanult zeneszerzést 1958-tól 1963-ig Szabó Ferencnél, orgonát Gergely Ferencnél. 1960-ban megnyerte a budapesti nemzetközi orgonaversenyt. Bécsben Alois Forer, Frankfurtban Helmut Walcha

Fotó: Frank Filipitsch

növendéke volt 1966-ig. Ezzel párhuzamosan folytatta zeneszerzés tanulmányait 1967-ig Henri Pousseurnél, Karlheinz Stockhausennél és Ligeti Györgynél. 1964-től Németországban él, orgonistaként dolgozik Hamburgban, 1976 és 1978 között a brémai Dómban. 1972-től tanít a lübecki, brémai és hannoveri Zeneművészeti Főiskolán. 1978-tól a freiburgi Zeneművészeti Főiskola professzora, vendégként mesterkurzusokat tart Tokióban és Szöulban, a hollandiai Haarlemben, tanít európai, észak-amerikai, japán és koreai zeneművészeti főiskolákon és egyetemeken. 2007-től a kölni Szent Péter templom címzetes orgonistája.

Világszerte ismert mint zeneszerző, orgonista és karmester. Orgonistaként repertoárja a 17. századtól a kortárs művekig terjed.

2009-től a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

F. m.: Vokális művek – *Drei Lieder auf Gedichte von Endre Ady* (énekhangra és zongorára); *Halotti beszéd* (*Grabrede*, kantáta énekhangra, vegyeskórusra és zenekarra), 2003–2004; *Missa da pacem – Kyrie* (Gloria vegyeskarra); *Fukushima Requiem* (vegyeskórusra, baritonszólóra, fafúvós kvintettre, orgonára és ütőhangszerekre), 2011; Zenekari művek – *Fünf Sätze* (orgonára és kamarazenekarra), 1963; *Három zenekari darab*, 2001–2002; *A Grand Canyon Scenery* (klarinétra és vonószenekarra), 2010; *Alpha, hét hangszerre*, 1968; *Streichquartett*, 1970; *Quadrige* (ütőegyüttesre), 2007, (orgonára), 1988–2015; *Strophen* (orgonára és hangszalagra), 1988, rev. 2001; *B–A–C–H Hommage à...*, 1990; *Feuertaufe*, 2004; *Moving Colours*, 2006; *Vibro*, 2007; *Janus*, 2008; *Bremer Dommusik* (két orgonára), 2013; *Sonido Ibérico*, (historikus spanyol orgonára), 2014; *Mors et vita*, 2015; *Mosaikbilder* (zongorára), 2012; *Cimbolin* (hegedűre és cimbalomra), 2009; *Motus animi* (klarinétra, basszusklarinétra és fagottra), 2009; *Rhetorica* (hegedűre), 2010; *Sense of Rhythm* (orgonára és ütőhangszerekre), 2011; *Capriccio sopra la battaglia* (ütőhangszerekre), 2012;

Dies Irae (orgonára és ütőhangszerekre), 2015; *The Scream* (klarinétra, zongorára és ütőhangszerekre), 2016.

Díjak – 1987: a Liszt Ferenc Emlékbizottság Liszt-plakettje, Artisjus-díj.

https://en.wikipedia.org/wiki/Zsigmond_Szathm%C3%A1ry

SZILÁGYI JÚLIA

esszéíró, irodalomtörténész (Kolozsvár / Cluj, Románia, 1936. augusztus 1.)

A Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Magyar Nyelv és Irodalom szakán tanult 1955 és 1960 között, tanári oklevelet szerzett. Munkahelyek: *Dolgozó Nő*, 1963–1967, a *Korunk* belső munkatársa: 1969–1991. 1994-től 2006-ig meghívott előadó a BBTE Láthatatlan Kollégium magyar tanszékén, esszéisztikából speciális kurzust vezet. Első írásai a *Korunk*-ban jelentek meg 1958-ban. Ezt követően számos kritika és esszé gyűjteményes kötetekben, antológiákban és a következő

lapokban, folyóiratokban: *Utunk*, *Igaz Szó*, *Látó*, *Helikon*, *Élet és Irodalom*, *Holmi*, *Lettre Internationale*, *Diagonale Est–Vest*, *A Hét*, *Transindex*. Tagja a Szépirok Társaságának.

2016-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

Fotó: Szilágyi Gál Mibály

Önálló kötetek: *Jonathan Swift és a huszadik század* (kismonográfia), 1968; Esszék, tanulmányok – *A helyszín hatalma*, 1989; *Mit olvas, Hamlet herceg?* 1993; *Versenymű égő zongorára*, 2002; *Lehet-e esszét tanítani?* 2007; *Feljegyzések az akváriumból*, 2010. Fontosabb szerkesztett kötetek, bev. tanulmányok, utószók (válogatás): Lev Tolsztoj, *Gyónás* (napló, levelek), Kriterion, 1978; James Boswell: *Doktor Johnson élete*, Kriterion, 1984; Székely János *legszebb versei*, Albatros 1975; Ady Endre: *Mag hó alatt*, Dacia, 1972; Déry Tibor:

A portugál királynő, Dacia, 1984; Székely János: *Semmi-soha*, Kriterion, 1994; Szilágyi Domokos: *Magyarok*, Polisz, 1997.

Díjak, kitüntetések – 1990: Bethlen Gábor-díj (Marius Tabacuval megosztva), 1994: a Soros Alapítvány alkotói ösztöndíja; 1995, 1999: Látó-nívódíjak, 1997: Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt, 2003: a Kolozsvári Írók Társaságának díja, 2007: Erdély Magyar Irodalmáért díj, Magyar Köztársasági Érdemrend, középkereszt csillaggal; 2007: az Év Könyve, 2015: Látó-nívódíj.

szepiroktarsasaga.hu/tagjaink/Szilágyi_Julia
http://hu.wikipedia.org/wiki/Szilágyi_Julia

SZIRTES, GEORGE

író, költő, műfordító (Budapest, 1948. november 29.)

Angol nyelven író brit költő, műfordító. Nyolcéves korában, 1956-ban menekültként érkezett Angliába. 1969 és 1972 között képzőművészetet tanult a leeds-i College of Art and Designban, 1972 és 1973 között a londoni Goldsmith College-ban. 2005-ben doktorált (PhD) az Anglia Ruskin Egyetemen. 2017-től az East Anglia Egyetem díszdoktora (Doctor Honoris Causa). Különböző iskolákban tanított képzőművészetet és irodalmat. 1991-ben ő vezette be a kreatív írás kurzust a norwich-i School of Art and Design nevű művészeti főiskola kultúratudományi szakán, ahol 2005-ig oktatta a tárgyat. 2006 és 2013 között az East Anglia Egyetemen vezetett kreatív írás kurzusokat. Számos rangos bizottság tagja, többek között a British Centre for Literary Translationnek (2002-től 2006-ig), a Poetry Book Societynek (2004-től 2014), (2009 és 2009 között elnök, 2013 és 2014 között megbízott elnök), tagja továbbá a Versek a Metróban (Poems on the Underground) tanácsadó testületének (2015-től igazgatója). 1982 óta tagja a Royal Society of Literature-nek. 2013-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

Fotó: Clarissa Upchurch

Huszonöt verseskötete jelent meg, az első, *The Slant Door*, 1979-ben elnyerte a rangos Faber Emlékdíjat. Írt gyerekkönyveket, dolgozott a sajtónak és a rádiónak. Műveit számos nyelvre lefordították. Ő maga a magyar irodalom elhivatott fordítója, többek között Kosztolányi Dezső, Krúdy Gyula, Madách Imre, Márai Sándor, Nemes Nagy Ágnes, Orbán Ottó, Rakovszky Zsuzsa, Szabó Magda és Vas István műveit szólaltatta meg angol nyelven. *New and Collected Poems* című kötete 2008-ban jelent meg. Legújabb munkája: *Mapping the Delta* (2016).

Fontosabb díjak – 1991: a Magyar Köztársaság Csillagrendje, 1999:

Déry Tibor-díj (*Az ember tragédiája fordításáért*), 2002: George Cushing-díj, az angol-magyar kulturális kapcsolatok elmélyítésért; 2004: T. S. Eliot-díj (*Reel*), Pro Cultura Hungarica. A T. S. Eliot-díj szűkített listájára két további könyvével is felkerült (*The Burning of the Books*, 2009 és *Bad Machine*, 2013); 2013: A legjobb könyvfordítás díja (Krasznahorkai: *Sátántangó*) és 2015: ugyanezért a Man Booker International fordítói díja.

georgeszirtes.blogspot.co.uk
https://en.wikipedia.org/wiki/George_Szirtes
https://hu.wikipedia.org/wiki/George_Szirtes

George Szirtes, Ronald King: *The Burning of the Books*

TOLNAI OTTÓ

író (Magyarkanizsa / Kanjiža, Vajdaság, Szerbia, 1940. július 5.)

Fotó: Tolnai Jutka

A gimnáziumot Zentán végezte. Újvidéken és Zágrábban járt egyetemre; tanárai közül Sinkó Ervinhez és Čedomir Veljačićhez, a keleti filozófiák tanárához kötődött leginkább. 1961-től az Újvidéken megjelenő hetilap, az *Ifjúság Symposion* című művészeti mellékletének volt alapító szerkesztője, majd az *Új Symposion* című folyóirat szerkesztője, felelős szerkesztője. A lap vezetéséről a cenzúra és a bírósági ítélet miatt le kellett mondania. 1974–1994 között az Újvidéki Rádió művelődési rovatainak szerkesztője, képzőművészeti kritikusa. 1966-tól a Jugoszláv Írószövetség tagja, majd utolsó elnöke. 1992-től a veszprémi *Ex Symposion* és az 1997-től Szabadkán megjelenő *Palics és környéke* című lap főszerkesztője. 2004–2005-ben egy évet DAAD ösztöndíjjal Berlinben töltött. Első verseskötetét, a *Homorú verseket* 1963-ban adták ki. Könyvei megjelentek francia, német, szerb, horvát és szlovén fordításban. A *Literatura na swiecie* című lengyel világirodalmi folyóirat különszámot szentelt neki. A Digitális Irodalmi Akadémia tagja.

1998-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

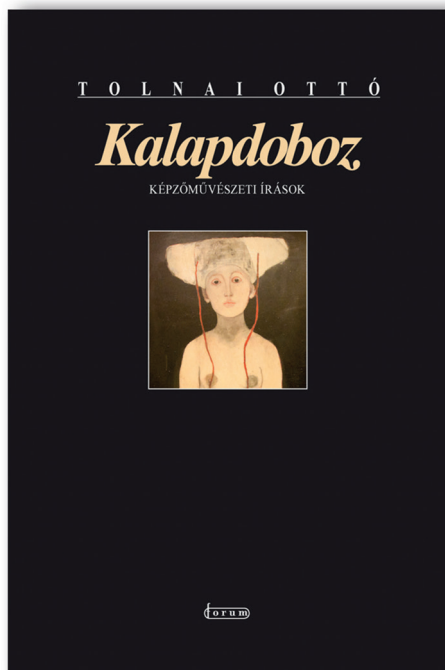
F. m.: *Versek – Világpor*, 1980; *Wilhelm-dalok*, 1992 (jav. kiadás), 2009; *Versek könyve*, 1992; *Balkáni babér*, 2001; *Szög a nadírban*, 2005; *Ómama egy rotterdami gengszterfilmben*, 2006; *A kisinyovi rózsa*, 2010. Próza-, és esszékötetei – *Rovarház*, 1969; *Ördögfej*, 1970; *Virág utca 3*, 1983; *Prózák könyve*, 1987; *Kékítőgolyó*, 1994; *Költő disznósírból*, 2004; *Pompeji szerelmesek*, *Feljegyzések a vég tónusához*, 2007; *Grenadírmars*, 2008; *Világítótorony eladó*, 2010; *A tengeri kagyló* (kisregény), 2011. Drámák: *Végel(ő)adás*, 1996. Képzőművészeti írások: *Sáfrány Imre*, 1978; *A meztelen bobóc*, 1992; *Kalapdoboz*, 2013; *Nádler István*, 2017.

Díjak – 1967, 1980: Hild-díj; 1988: Szirmai-díj, Mikes Kelemen-díj; 1991: József Attila-díj; 1992: az Év Könyve jutalom; 1999: Weöres Sándor-díj; 2000: Radnóti-díj; 2001: Mediawave-díj; 2004: Magyar Irodalmi Díj; 2007: Todor Manojlović-díj, Becskerek; Kossuth-díj, 2009: Artisjus irodalmi nagydíj.

<https://pim.hu/hu/dia/dia-tagjai/tolnai-otto>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Tolnai_Ottó

Thomka Beáta: *Tolnai Ottó*, Pozsony / Bratislava, 1994; *Tolnai-symposion. Tanulmányok Tolnai Ottó műveiről* (Szerk.: Thomka Beáta), Bp., 2004; Mikola Gyöngyi: *A Nagy Konstelláció. Kommentárok Tolnai Ottó poétikájához*, Pécs, 2005.

UECKER, GÜNTHER

képzőművész (Wendorf, 1930. március 13.)

Wismarban és a berlin–weissensee-i Képzőművészeti Főiskolán tanult festészetet 1949 és 1953 között. 1951-ben, a Világifjúsági találkozót kihasználva, járt először Nyugat-Berlinben, ekkor került kapcsolatba az absztrakt művészettel. 1953-ban, a június 17-i felkelést követően hagyta el az NDK-t és telepedett le Nyugat-Berlinben. Ott vallással és filozófiával foglalkozott, ami nagy hatással volt későbbi művészetére. 1955-ben az NSZK-ba költözött, mert Ottó Pankok művészetét akarta tanulmányozni. 1955 és 1957 között a düsseldorfi Művészeti Főiskolán (Akadémián) Otto Pankok tanítványa volt. 1957-ben jelentek meg először a ma már kifejezetten rá jellemző szög munkái. Színezett szögeket használ a képek kialakításához, amelyeknek a fény és árnyék így külön dinamikát ad. 1961-ben a ZERO csoporthoz csatlakozik, és a kinetikus fényművészet felé fordul. 1968-ban kiállít a kasseli Documentán, 1970-ben a Velencei Biennálén, majd sorozatban nyílnak meg egyéni kiállításai, többek között a düsseldorfi, müncheni Kunsthallében és Ulmban, az Ulmer Museumban. A hetvenes évek elején Dél-Amerikában, Afrikában és Ázsiában; a nyolcvanas évek elején Japánban, Szibériában, Kínában, Izlandon és Mongoliában is töltött hosszabb, rövidebb időt. Az 1980-as évek közepétől politikai üzeneteket is csempész műveibe; például a csernobili katasztrófával és egyéb környezetszennyezéssel kapcsolatos kérdésekben. 1974-től 1995-ig a düsseldorfi Művészeti Akadémia tanára, 1976-tól professzora. Jelenleg is Düsseldorfban él. Művei megtalálhatók a világ nagy művészeti köz- és magángyűjteményeiben, néhány munkája rekordáron kelt el vezető aukciós házakban (pl. a Christie's-nél).

2013 óta a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

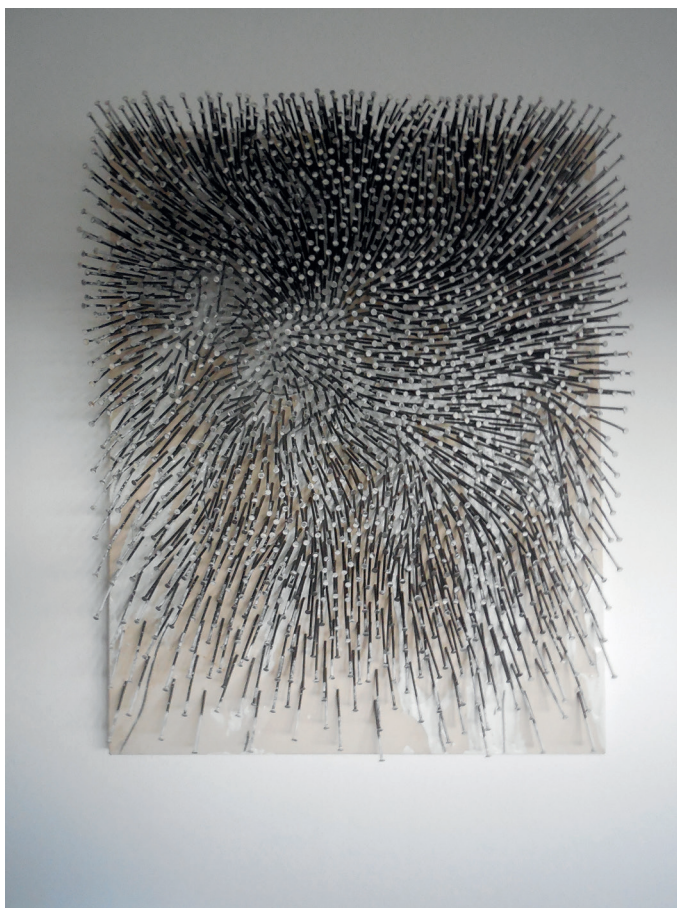
Fotó: Ingrid von Krause

Díjak – 1964: Förderpreis des Landes Nordrhein-Westfalen für Bildende Kunst; 1983: Kaiserring der Stadt Goslar; 1985: Bundesverdienstkreuz 1. Klasse; 2000: Pour le mérite, für Wissenschaft und Künste; 2001: Großes Bundesverdienstkreuz

mit Stern; 2006: Berliner Bär (B.Z. Kulturpreis); 2010: Jan Wellem-Ring der Landeshauptstadt Düsseldorf; 2011: Künstlerpreis der Cologne Fine Art & Antiques; 2011: Ehrensenator der Universität Tübingen; 2015: Staatspreis des Landes Nordrhein-Westfalen.

https://en.wikipedia.org/wiki/G%C3%BCnther_Uecker

https://www.google.hu/search?q=g%C3%BCnther+uecker&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjw47evlL3TAhWBBYwKHeilAs8Q_AUIBigB&biw=1242&bih=602&dpr=1.1

Günther Uecker: Nagelbild für den Engel, 2012, Szög, festék, vászon, 100 x 80 x 15 cm, Magántulajdon

WOLFF, CHRISTIAN

zeneszerző (Nizza, 1934. március 8.)

Fotó: Felvégi Andrea

Az amerikai experimentális zene meghatározó alakja, zeneszerző, egyetemi tanár. Szülei az akkori kortárs német irodalom neves berlini könyvkiadói voltak, akik a nácik elől menekültek 1933-ban Franciaországba, majd 1941-ben az Egyesült Államokba. Zongoraművészek készült Grete Sultan tanítványaként, aki 1951-ben John Cage-hez küldte zeneszerzést tanulni. Közele munkatársai: Cage, Morton Feldman, David Tudor és Earle Brown, majd Frederic Rzewski és Cornelius Cardew. 1952-től Merce Cunninghammal és táncársulatával dolgozott együtt. Tanított görög és latin irodalmat a Harvardon (1962–1970), szintén klasszikus irodalmat, zenét és összehasonlító irodalmat a Dartmouth College-ban (1971–1999). Írásai jelentek meg a görög tragédiákról, különösen Euripidész műveiről. Zenéről szóló írásait (1998-ig bezárólag) a *Cues* című kötetben gyűjtötte össze (kiadta a MusikTexte). Aktív előadó és improvizátor is. Társai Takehisa Kosugi, Keith Rowe, Steve Lacy, Christian Marclay, Larry Polansky, Kui Dong és a konvencionális dzsessz kereteit feszegető brit AMM csoport. Műveinek kiadója: C. F. Peters, New York. A legtöbb művének felvétele is megjelent (Mode, New World, Neos, Capriccio, Wandelweiser, Wergo, Matchless, Tzadik, HatArt stb.). Magyarországon elsősorban az Új Zenei

Stúdió mutatta be és tartotta rendszeresen műsoron a műveit (*Burdocks, Exercises, Prose Collection* stb.)

2016-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagja.

Fontosabb művei: szólóhangszeres művek; kamarazenei és többségükben meghatározatlan hangszer-összeállítású együttesekre írt művek, zenekari kompozíciók, melyekben kitüntetett szerep jut az előadók alkotói kreativitásának.

Kitüntetései és ösztöndíjai – DAAD, Berlin; Asian Council, Mellon Foundation, Fromm Foundation, Meet the Composer, Foundation for Contemporary Performing Arts (John Cage-ösztöndíj). Tiszteleti tagja a California Institute of the Artsnak (Kaliforniai Művészeti Akadémia), a Huddersfield Universitynek (UK), tagja a berlini Akademie der Künstenek és az American Academy of Arts and Sciences-nak. Vermont állam életműdíjjal jutalmazta tevékenységét.

<http://eamusic.dartmouth.edu/~wolff/>

[https://en.wikipedia.org/wiki/Christian_Wolff_\(composer\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Christian_Wolff_(composer))

<http://necmusic.edu/wolff>

